

Jan Ekberg

Invandrare på arbetsmarknaden i Sverige under den globala krisen

Vid slutet av 2008 gick världsekonomin in i en djup ekonomisk kris vilken också påverkade Sverige. Denna studie visar att i jämförelse med infödda har främst invandrare födda utom Europa drabbats av lågkonjunkturen. Invandrare födda i Europa har inte drabbats mer än infödda. Orsaker till dessa skillnader diskuteras.

En stabilisering har skett från slutet av 2010. Jämförelse görs också med invandrarnas ställning på arbetsmarknaden under krisen i början av 1990-talet.

Jan Ekberg, professor i nationalekonomi,
Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning
(CAFO), Linnéuniversitetet, Växjö.
Jan Ekberg@lnu.se

Invandrades integration på arbetsmarknaden har varit svag under de senaste årtiondena. Sysselsättningsgraden har varit väsentligt lägre och arbetslöshetsgraden har varit väsentligt högre än för infödda. Varför invandrarnas position på arbetsmark-

naden kraftigt försämrats jämfört med 1950-, 1960- och 1970-talen har varit en återkommande fråga bland forskare och beslutsfattare. Det finns numera ett stort antal studier som försöker förklara den långsiktiga försämringen av invandrades sysselsättningsläge. Denna artikel har ett annat och mer kortsiktigt fokus. Hur har invandrades position på arbetsmarknaden påverkats jämfört med infödda under den ekonomiska krisen och under den efterföljande återhämtningen? Den senare började under 2010.

Den globala krisen träffade Sverige i mitten/slutet av 2008 vilken medförde att bruttonationalprodukten (BNP) i Sverige föll med 0,4 procent under 2008 och med 5,2 procent under 2009 (SCB 2010a). Speciellt tillverkningsindustrin

Jag tackar anonym referee för värdefulla synpunkter. Delar av innehållet i denna artikel presenterades i ett paper vid en konferens anordnad av The Swedish Network for European Studies in Economics and Business i maj 2011. Jag tackar Lena Nekby, Stockholms universitet, för värdefulla synpunkter som jag då fick.

drabbades. Från 2008 till början av 2010 minskade antalet sysselsatta i tillverkningsindustrin med omkring 14 procent (SCB 2009a, 2010b).

Artikeln framskrider på följande sätt. I avsnittet Bakgrund beskrivs kortfattat invandringen till Sverige sedan andra världskriget. I nästa avsnitt beskrivs invandras ställning på arbetsmarknaden före och under krisen samt under den påbörjade återhämtningen. Uppgifter om sysselsättningsgrad och arbetslöshetsgrad jämfört med infödda används. Jämförelse görs också med krisen i början av 1990-talet. Därefter försöker vi förklara varför invandrare födda utom Europa har drabbats hårdare än invandrare födda i Europa. I det sista avsnittet finns en avslutande diskussion.

Bakgrund

Andelen utrikes födda av Sveriges befolkning har ökat från cirka 1 procent 1940 till drygt 14 procent idag vilket motsvarar mer än 1,3 miljoner individer vid årsskiftet 2010/2011 (SCB 2004, 2011a). Dessutom finns en växande grupp av individer födda i Sverige med minst en förälder född utomlands. Gruppen uppgår för närvarande till cirka 1 miljon individer. Mer än hälften av dessa har en förälder född i Sverige (SCB 2010d).

Invandringsmönstret har förändrats över tid. Efter flyktinginvandringen under kriget följde en lång period med i huvudsak arbetskraftsinvandring från Europa och med tillhörande familjer. Viss flyktinginvandring fanns också, som från Ungern i slutet av 1950-talet och från Polen och Tjeckoslovakien i slutet av 1960-talet, men denna invandring var relativt liten. Detta skede varade fram till mitten av 1970-talet. Under denna period fanns ett starkt samband mellan årlig invandring till Sverige och arbetsmarknadsläget i Sverige. Invandringen var stor när efterfrågan på arbetskraft var stor i Sverige för att sedan minska när efterfrågan på arbetskraft minskade. År 1970 var omkring 60 procent av de utrikes födda boende i Sverige födda i något annat nordiskt land och mer än 90 procent var födda i Europa (SCB 1972).

Efter 1975 har invandringen ändrat karaktär. Andelen flyktingar och anhöriginvandrare har ökat och andelen arbetskraftsinvandrare har minskat. Många av de nya invandrarna var födda utom Europa. Av utrikes födda boende i Sverige vid årsskiftet 2010/2011 var 19 procent födda i övriga nordiska länder, 35 procent var födda i övriga Europa och 46 procent födda utom Europa (SCB 2011a). Invandringen har visat en stigande trend över tid (SCB 2011b). Under 1950-talet uppgick den årliga invandringen till i genomsnitt knappt 26 000 individer. För 1960-talet var det årliga genomsnittet drygt 37 000 individer och låg sedan på drygt 40 000 individer under 1970- och 1980-talen. Därefter har en stark ökning skett. Under 1990-talet uppgick årsgenomsnittet till drygt 53 000 individer för att under 2000-talet ha ökat till 79 000 individer. De högsta invandringstalen

under efterkrigstiden har vi haft under 2007–2010 med cirka 100 000 individer per år (SCB 2011b). En del av dem som invandrar är hemvändande individer födda i Sverige. Denna grupp uppgick till 15 procent av dem som invandrade 2010. Av de utrikes födda som invandrade samma år var 9 procent födda i övriga nordiska länder, 32 procent födda i övriga Europa och 59 procent födda utom Europa (SCB 2011a). Proportionerna var ungefär desamma 2007–2009 (SCB 2008, 2009b, 2010c).

Även utvandringen har varit i ökande. På 1950- och 1960-talen var årsgenomsnittet mindre än 20 000 individer. Under 2000-talet har årsgenomsnittet legat på 39 000 individer med de högsta talen på cirka 45 000 under 2007–2010 (SCB 2008, 2009b, 2010c, 2011a). En stor del av dem som utvandrar är hemvändande tidigare invandrare. Invandringsöverskottet (invandring minus utvandring) avseende Europa har under senare år varit ganska litet medan invandringsöverskottet avseende utom Europa har varit stort.

Invandrarna på arbetsmarknaden

Flera studier visar att sysselsättningsläget för invandrare i Sverige var bra fram till ungefär mitten av 1970-talet (Wadensjö 1973, Ohlsson 1975, Ekberg 1983, Scott 1999, Bevelander 2000). Periodvis var sysselsättningsgraden bland invandrare till och med högre än bland infödda. Den uppåtgående socioekonomiska rörligheten bland dessa invandrare var också ungefär densamma som bland infödda (Ekberg 1994). Från omkring 1980 försämrades invandrarnas position på arbetsmarknaden alltmer. Detta inträffade trots 1980-talets högkonjunktur med full sysselsättning för infödda och trots att 1980-talets invandrare var bättre utbildade än tidigare invandrare.

Flera förklaringar kan finnas till försämringen. Det kan vara diskriminering (främst mot den växande gruppen av invandrare från utom Europa), övergång från arbetskraftsinvandring till flyktinginvandring, förändringar i svensk ekonomi med åtföljande större krav på ”Sverige-specifika” kunskaper (exempelvis kunskaper i svenska språket) hos arbetskraften samt misstag i integrationspolitiken.

I *tabell 1* visas sysselsättningsgrad i ålder 16–64 år för utrikes födda jämfört med infödda sedan 1991. Hur index tolkas framgår av följande exempel. År 1991 var index 83 för hela gruppen utrikes födda vilket betyder att utrikes födda boende i Sverige det året hade 17 procent lägre sysselsättningsgrad än infödda. År 1994 var index 75 vilket betyder att sysselsättningsgraden var 25 procent lägre bland utrikes födda jämfört med infödda. Från slutet av 1990-talet blev det en viss återhämtning.

Det kan nämnas att det också finns en oregistrerad invandring. Förmodligen arbetar många av dessa invandrare i den informella sektorn. Sysselsättningsstatistiken omfattar registrerade utrikes födda. Det är därför möjligt att sysselsätt-

ningsstatistiken överskattar skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda (om också oregistrerade utrikes födda medräknas).

Tabell 1. Index för sysselsättningsgrad utrikes födda i ålder 16–64¹⁾

Ålder	Utrikes födda	Därav födda	
		i Europa	utom Europa
1991	83	90	68
1994	75	86	56
2001	79	80	70
2007	80	83	73
2008 (1:a halvår)	79	82	73
2008 (2:a halvår)	79	83	74
2009 (1:a halvår)	78	83	72
2009 (2:a halvår)	78	83	71
2010 (1:a halvår)	77	84	68
2010 (2:a halvår)	77	83	68
2011 (1:a kvartal)	77	84	68

1) Index för infödda är 100. Index är standardiserat för ålder och kön för att kontrollera för skillnader i ålder och könssammansättning mellan utrikes och inrikes födda i ålder 16–64 år.

Källa: SCB Arbetskraftsundersökningarna (AKU) och specialuttag från dessa 1991, 1994, 2001, 2007, 2008, 2009, 2010 och 2011.

Uppgifter om ålderssammansättning för de båda invandrargrupperna och för infödda finns i *tabell 2*.

Tabell 2. Åldersammansättning 2010-12-31. Procent.

Ålder	Infödda	Utrikes födda	Därav födda	
			i Europa	utom Europa
0–16 år	19,6	7,6	5,2	10,6
16–24 år	12,4	10,4	7,5	13,8
25–49 år	30,4	47,1	39,3	56,3
50–64 år	18,5	20,4	25,3	14,6
65 år –	19,1	14,5	22,7	4,7
	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal	8 030 641	1 384 929	753 449	631 488

Källa. SCB (2011a) Tabeller över Sveriges befolkning 2010.

Det framgår att utrikes födda har högre andel i arbetsför ålder än infödda. I ålder 16–64 år är respektive andelar 77,9 procent och 61,3 procent. Speciellt hög andel föreligger för födda utom Europa med en andel på 84,7 procent. Bland födda i Europa har vi numera en hög andel åldringar. Många av dessa kom redan på 1950- och 1960-talen. Invandrare födda utom Europa har anlänt betydligt senare och i den gruppen är andelen åldringar låg.

Tabell 1 visar att under krisen 2008–2010 har index påverkats mycket lite för invandrare födda i Europa. Deras sysselsättningsgrad jämfört med infödda har knappast ändrats. Av AKU för perioden första halvåret 2008–första halvåret 2010 framgår att detta gäller för både män och kvinnor. Situationen är annorlunda för invandrare födda utom Europa. För dessa var sysselsättningsgraden 27 procent lägre första halvåret 2008 jämfört med infödda men har ökat till 32 procent lägre under första halvåret 2010. Förändringen har varit större för kvinnor än män. Jämfört med infödda kvinnor var sysselsättningsgraden 31 procent lägre (index 69) första halvåret 2008 jämfört med infödda kvinnor, men 38 procent lägre (index 62) under första halvåret 2010. För män födda utom Europa var motsvarande tal 23 procent lägre (index 77) respektive 26 procent lägre (index 74). Från andra halvåret 2010 har en stabilisering skett.

En jämförelse kan göras med krisen i början på 1990-talet. Sysselsättningsgapet mellan utrikes födda och infödda ökade med 8 procentenheter under 1991–1994 jämfört med 3 procentenheter under 2007–2010. För födda utom Europa var motsvarande förändringar 12 procentenheter respektive 5 procentenheter. För invandrare och speciellt för invandrare från utom Europa försämrades således arbetsmarknadsläget jämfört med infödda mer under krisen i början av 1990-talet än under den senaste krisen. Bidragande var sannolikt att 1990-talskrisen slog hårdare mot arbetsmarknaden. Under perioden 1991–1994 minskade

antalet sysselsatta i Sverige med 11 procent och i tillverkningsindustrin med 18 procent (SCB 1997). Dessutom var invandrarnas sysselsättning då mer koncentrerad till tillverkningsindustrin än under den senaste krisen, se nedan.

Arbetslösheten är speciellt hög för utrikes födda med enbart grundskoleutbildning. År 2008 var den öppna arbetslösheten 21,0 procent för utrikes födda med enbart grundskoleutbildning, 10,6 procent för dem med gymnasieutbildning och 8,7 procent för dem med högskoleutbildning (SCB 2009a). Motsvarande tal för infödda var 11,7 procent, 4,3 procent och 3,0 procent. Mellan 2008 och 2009 ökade arbetslösheten för samtliga grupper. Ökningen var störst bland dem med utbildning på grundskolenivå och gymnasienivå och uppgick till 3–4 procentenheter och var ungefär densamma för utrikes födda och infödda. För dem med högskoleutbildning har utrikes födda drabbats mer än infödda. För utrikes födda var ökningen 2,6 procentenheter (från 8,7 procent till 11,3 procent) och för infödda endast 0,7 procentenheter (från 3,0 till 3,7 procentenheter) (SCB 2009a, 2010e). Infödda med högskoleutbildning har således endast i liten grad påverkats av lågkonjunkturen medan utrikes födda påverkats tydligt på alla utbildningsnivåer.

Varför har invandrare från utom Europa drabbats värst?

Det finns troligen flera förklaringar till den relativa försämringen i position på arbetsmarknaden för invandrare födda utom Europa. Nedan diskuteras tänkbara förklaringar.

För det första: Under lågkonjunkturen drabbades speciellt tillverkningsindustrin. Är invandrare överrepresenterade i denna sektor är det till deras nackdel. Även om invandrare var starkt överrepresenterade i denna sektor på 1960- och 1970-talen så finns numera endast små skillnader mellan invandrare och infödda. Bland sysselsatta 2008 i hela gruppen utrikes födda var något mer än 15 procent sysselsatta i tillverkningsindustrin jämfört med något mer än 14 procent bland sysselsatta infödda, medan motsvarande andel för invandrare födda i Europa var 18 procent och för dem födda utom Europa endast 11 procent (SCB 2009b). Det faktum att lågkonjunkturen under 2008–2010 så hårt drabbade tillverkningsindustrin tycks således inte förklara varför invandrare födda utom Europa påverkats så negativt.

Däremot var invandrarna mer koncentrerade till tillverkningsindustrin under krisen på 1990-talet. Exempelvis var år 1993 18 procent av infödda med arbete sysselsatta inom tillverkningsindustrin jämfört med 24 procent för hela gruppen utrikes födda, och 26 procent för födda i Europa samt 19 procent för födda utom Europa (SCB 2011c). Detta tillsammans med att den totala sysselsättningen på svensk arbetsmarknad då minskade mer än under krisen 2008–2010 var sannolikt starkt bidragande till att invandrarna drabbades hårdare under krisen på 1990-talet. Under första halvan av 1990-talet kom också stora grupper från Bos-

nien för vilka det tog tid att komma ut på arbetsmarknaden. Även detta bidrog till att index då minskade också för födda i Europa.

För det andra: Antalet individer i ålder 16–64 har förändrats mycket olika i de tre grupperna. Personer födda utom Europa i ålder 16–64 år och boende i Sverige ökade med cirka 20 procent från slutet av 2007 till slutet av 2010 (SCB 2008, 2011a). En stor del var flyktingar och anhöriginvandrare. Motsvarande ökning för dem födda i Europa var endast 5 procent och en stor andel av dessa kom som arbetskraftsinvandrare från de nya EU10-länderna och speciellt från Polen.¹

Gerdes och Wadensjö (2008) undersökte inkomster och sysselsättning för dem som invandrat från dessa länder 2001–2007. Sysselsättningsgraden var lägre än bland infödda men inkomsterna var väl i nivå med inföddas inkomster. De var något överrepresenterade i socialbidrag men underrepresenterade i andra offentliga transfereringar. Födda i dessa länder och boende i Sverige är än så länge en ganska liten grupp och utgör i dagsläget cirka 15 procent av samtliga födda i Europa och boende i Sverige (SCB 2011a). Gruppen har dock vuxit snabbt under krisen genom nyinvandring. Från slutet av 2007 till slutet av 2010 växte gruppen med drygt 20 procent, medan födda i övriga Europa endast växte med några procent. Födda i Polen är den största delgruppen och utgör cirka 60 procent av de utrikes födda från EU10-länderna (SCB 2011a). Både ökning och sammansättning av utrikes födda skiljer sig mellan den europeiska och den utomeuropeiska gruppen. Bland infödda förelåg knappast någon ökning alls.

För det tredje: Dessutom kan övergången från sysselsättning till arbetslöshet ha varit större för invandrare födda utom Europa. Data behövs dock för att visa om så varit fallet under den senaste krisen. Arai och Vilhelmsson (2004) fann att under krisen i början på 1990-talet var övergången från sysselsättning till arbetslöshet klart högre bland invandrare födda utom Europa jämfört både med andra invandrare och med infödda. Det kan misstänkas att så varit fallet också under den senaste krisen.

För det fjärde: Undersökningar visar att invandrare födda utom Europa ofta blir diskriminerade på bostads- och arbetsmarknaden (Arai & Vilhelmsson 2004, Carlsson & Rooth 2007, Ahmed & Hammarstedt 2008, Arai & Skogman Thoursie 2009). Det är möjligt att risken för statistisk diskriminering ökar under lågkonjunktur. I sådana tider kan företagen bli mer benägna att satsa på ”säkra kort” det vill säga infödda för vilka man har god information om deras kompetens. Om risken för diskriminering ökar under lågkonjunktur kan detta också vara ytterligare en förklaring till varför invandrare födda utom Europa har förlorat position på arbetsmarknaden både under krisen på 1990-talet och under krisen 2008–2010 jämfört med infödda och jämfört med invandrare födda i Europa.

1. De nya EU 10-länderna består av: Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Tjeckien, Ungern och Slovenien.

Diskussion

Tabell 1 visar att en stabilisering tycks ha skett under slutet av 2010 och i början av 2011. Vad som händer med invandrare på arbetsmarknaden under de närmaste åren är beroende av hur svensk ekonomi utvecklas. Både Internationella valutafonden och den svenska regeringen har förutspått en snabb återhämtning och tillväxt av svensk ekonomi under de närmaste åren och därmed stigande efterfrågan på arbetskraft (IMF 2010, Finansdepartementet 2010).

Tillväxten bidrar också till att överskott skapas i de offentliga finanserna. Enligt Finansdepartementet (2010) förväntas överskottet uppgå till 1 procent av BNP år 2012 för att sedan öka till 3 procent under 2014. Utrymme bör således finnas för åtgärder som kan underlätta för invandrare att komma in på arbetsmarknaden. Den nyligen uppkomna osäkerheten kring den internationella konjunkturen har dock gjort att den senaste prognosen har skrivit ner tillväxten för svensk ekonomi (Konjunkturinstitutet 2011). Dessutom har ansvaret för introduktionsperioden i Sverige nyligen flyttats från kommunerna till arbetsförmedlingen. En arbetslinje blir tydligare. Även om vi skulle få en kombination av snabb ekonomisk tillväxt och utrymme för åtgärder samt tydligare arbetslinje, så återstår att se om detta räcker för att under de närmaste åren återföra invandrare från utom Europa till ett sysselsättningsläge som före lågkonjunkturen. Mycket är också beroende av om de senaste årens stora invandring från utom Europa fortsätter.

På lång sikt är invandrades karriärmöjligheter på arbetsmarknaden beroende av deras kunskaper i svenska språket. Forskning visar att goda kunskaper i svenska språket klart förbättrar invandrades möjligheter på arbetsmarknaden (Rooth & Åslund 2007). En fråga i det långsiktiga perspektivet är också i vad mån position på arbetsmarknaden "ärvs" över generationer bland invandrare. Studier visar att barn till invandrare som fötts i Sverige före 1970 har ungefär samma sysselsättningsgrad och ungefär samma arbetsinkomster som infödda med båda föräldrarna födda i Sverige (Österberg 2000, Rooth & Ekberg 2003). Dessa invandrade föräldrar kom till Sverige under 1940-, 1950- och 1960-talen och integrerades väl på arbetsmarknaden.

Utsikterna är inte lika goda för senare anlända invandrare och speciellt inte för dem från utom Europa. Som nämnts har de låg sysselsättningsgrad och hög arbetslöshet. Samma mönster finns bland deras barn födda i Sverige (Rooth & Ekberg 2003, Ekberg 2009). I förvärvsarbetsande ålder är denna grupp ännu relativt liten, men under de närmaste 10–20 åren kommer ett stort antal att nå förvärvsarbetsande ålder. Givet att föräldrarnas position på arbetsmarknaden tenderar att återkomma hos barnen är det en viktig integrationspolitisk utmaning att föräldrarna till dessa barn nu integreras på arbetsmarknaden.

Referenser

- Ahmed AM & Hammarstedt M (2008): "Discrimination in the rental housing market: A field experiment on the Internet". *Journal of Urban Economics*, 64 (4), s 362–72.
- Arai M & Skogman Thoursie P (2009): "Renouncing personal names: An empirical examination of surname change and earnings". *Journal of Labor Economics*, 27 (1), s 12–47.
- Arai M & Vilhelmsson R (2004): "Unemployment-risk differentials between immigrant and native workers in Sweden". *Industrial Relations*, 43 (3), s 690–98.
- Bevelander P (1999): "Immigrant employment, integration and employment change in Sweden." Doktorsavhandling i ekonomisk historia. *Lund Studies in Economic History*, no 9. Lund: Lunds universitet.
- Carlsson M & Rooth D-O (2007): "Evidence of ethnic discrimination in the Swedish labor market using experimental data". *Labour Economics*, 14 (4), s 716–29.
- Gerdes C & Wadensjö E (2008): Immigrants from the new member states and the Swedish welfare state. Rapport 2008:9. Stockholm: Sieps.
- Ekberg J (1983): "Inkomsteffekter av invandring". Doktorsavhandling i nationalekonomi. *Lund Economic Studies*, no 27. Lund: Lunds universitet.
- Ekberg J (1994): "Economic progress among immigrants in Sweden 1970–1990". *International Journal of Social Welfare*, 3 (3), s 148–57.
- Ekberg J (2009): *Invandringen och de offentliga finanserna*. Rapport no 3. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO). Stockholm: Finansdepartementet.
- Finansdepartementet (2010): *Prognos för svensk ekonomi*. Stockholm: Finansdepartementet.
- IMF (2010): *World Economic Outlook*. October 2010. Washington, DC: International Monetary Fund.
- Konjunkturinstitutet (2011): *Konjunkturläget december 2011*. Stockholm: Konjunkturinstitutet.
- Ohlsson R (1975): "Invandrarna på arbetsmarknaden." Doktorsavhandling i ekonomisk historia. Skrifter av Ekonomisk-historiska föreningen i Lund volym XVI. Lund: Lunds universitet.
- Rooth D-O & Ekberg J (2003): "Unemployment and earnings for second generation immigrants in Sweden. Ethnic background and parent composition". *Journal of Population Economics*, 16 (4), s 787–814.
- Rooth D-O & Åslund O (2007): "Får utlandsfödda betalt för sin utbildning och kunskaper i svenska?" *Ekonomisk Debatt*, 35 (3), s 41–54.
- Scott K (1999): "The immigrant experience. Changing employment and income pattern in Sweden 1970–1999." Doktorsavhandling i Ekonomisk historia. *Lund Studies in Economic History*, no 9. Lund: Lunds universitet.
- SCB (1972): *Folk- och bostadsräkningen 1970 del 3*. Stockholm: SCB.
- SCB (1997): *Statistisk årsbok 1997*. Stockholm: SCB.
- SCB (2004): "Efterkrigstidens invandring och utvandring". *Demografiska Rapporter*, no 5. Stockholm: SCB.
- SCB (2008): *Tabeller över Sveriges befolkning 2007*. Stockholm: SCB.
- SCB (2009a): *Arbetskraftsundersökningarna 2008. Grundtabeller*. Stockholm: SCB.
- SCB (2009b): *Tabeller över Sveriges befolkning 2008*. Stockholm: SCB.
- SCB (2009c): *Förvärvsarbetande i riket efter näringsgren, födelseland och kön 2008*. www.ssd.scb.se/databaser/makro/produkt.asp?produktid=AMO207.
- SCB (2010a): *Nationalräkenskaper 1993–andra kvartalet 2010*. Stockholm: SCB.
- SCB (2010b): *Arbetskraftsundersökningarna första kvartalet 2010. Grundtabeller*. Stockholm: SCB.
- SCB (2010c): *Tabeller över Sveriges befolkning 2009*. Stockholm: SCB.
- SCB (2010d): "Födda i Sverige men ändå olika. Betydelsen av föräldrarnas födelseland". *Demografiska Rapporter*, no 2. Stockholm: SCB.
- SCB (2010e): *Arbetskraftsundersökningarna 2009. Grundtabeller*. Stockholm: SCB.
- SCB (2011a): *Tabeller över Sveriges befolkning 2010*. Stockholm: SCB.
- SCB (2011b): *Befolkningsutveckling: födda, döda, in- och utvandring, gifta, skilda 1749–2010*. http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_26046.aspx
- SCB (2011c): *Förvärvsarbetande i riket efter näringsgren födelseland och kön 1993*. <http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/Produkt.asp?produktid=AMO207>
- Wadensjö E (1973): "Immigration och samhällsekonomi". Doktorsavhandling i nationalekonomi. *Lund Economic Studies*, no 8. Lund: Lunds universitet.
- Österberg T (2000): "Economic perspectives on immigration and intergenerational transmissions". Doktorsavhandling i nationalekonomi. *Economic Studies* no 102. Göteborg: Göteborgs universitet.